



Guía Docente				
Datos Identificativos				2011/12
Asignatura (*)	Medio social e cultural e a súa didáctica		Código	652G01025
Titulación	GRAO EN EDUCACIÓN INFANTIL			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Galego			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas			
Coordinación	Bas López, María Begoña		Correo electrónico	begona.bas@udc.es
Profesorado	Bas López, María Begoña		Correo electrónico	begona.bas@udc.es
Web				
Descrición xeral	O coñecemento do Medio Social e Cultural está directamente relacionado coas Ciencias Sociais. Os fundamentos conceptuais e procedementais destas forman o bagaxe necesario na formación dos/as mestres/as, para a transferencia didáctica ao alumnado de Infantil. A formación dunha mente crítica e de compromiso redunda no traballo dos contidos actitudinais aos que se encamiña o coñecemento do propio entorno. A planificación e deseño de actividades educativas e o coñecemento de temas patrimoniais, metodoloxías e estratexias son o soporte para a elaboración de materiais didácticos en relación co entorno.			

Competencias da titulación	
Código	Competencias da titulación
A1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período de 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
A4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
A12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
A21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
A26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
A29	Valorar a importancia do traballo en equipo.
A33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
A36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
A37	Adquirir coñecemento sobre a evolución do pensamento, as costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
A40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados.
A62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas e tomar decisións de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, autocrítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa e espírito emprendedor.
B5	Traballar de forma colaborativa.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B7	Comunicarse de maneira efectiva nun contorno de traballo.
B8	Capacidade de adaptación a situacións novidosas.
B10	Capacidade de análise e síntese.
B11	Capacidade de busca e manexo de información.
B12	Capacidade de organización e planificación.
B15	Capacidade para asumir a necesidade dun desenvolvemento profesional continuo, a través da reflexión sobre a propia práctica.



B17	Capacidade para presentar, defender e debater ideas utilizando argumentos sólidos.
B18	Capacidade para relacionarse positivamente con outras persoas.
B20	Coñecemento de outras culturas e de outras costumes.
B24	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Competencias de materia (Resultados de aprendizaxe)	Competencias da titulación		
Adquirir os coñecementos fundamentais e necesarios para a comprensión do medio social e cultural e a metodoloxía propia das ciencias sociais para aplicala ao coñecemento do medio social e cultural.	A33 A36 A37	B10 B11	C1 C3 C8
Desenvolver a capacidade de análise e síntese, de esquematización e discernir o prioritario do secundario. Desenvolver a capacidade para presentar, defender e debater ideas con argumentación sólida. Desenvolver o pensamento crítico, autocrítico, lóxico e creativo.		B1 B2 B3 B10 B11 B12 B17	C1 C4
Desenvolver estratexias de traballo autónomo e en grupo a fin de potenciar a planificación, organización, a discusión, o diálogo e a negociación na fundamentación do ensino. Presentación de propostas de materiais didácticos, actividades, proxectos unidades didácticas e análises de experiencias.	A21 A26 A29	B4 B5 B7 B18	
Adquirir a capacidade de transferir os coñecementos teóricos e prácticos da materia aos contextos das aulas de infantil con programacións e proxectos no marco da lexislación.	A1 A4 A12 A62	B8 B15	
Promover o interese, o coñecemento e o respecto polo medio social e cultural propio, valorando o entorno inmediato. Promover o interese, o coñecemento e o respecto por sociedades e culturas diferentes.	A40	B6 B18 B20 B24	C4

Contidos	
Temas	Subtemas
Unidade 1: Introducción ao medio social e cultural	<ul style="list-style-type: none"> - Conceptos e interpretacións sobre do medio social e cultural - Medio social e cultural e a relación coas ciencias sociais - O coñecemento do medio e as ciencias sociais na formación dos/as mestres/as



Unidade 2: Ensino/aprendizaxe do medio social e cultural na Educación Infantil	<ul style="list-style-type: none"> - O medio e o/a neno/a e a súa relación para a aprendizaxe - O currículo na Educación Infantil: contidos sociais e culturais - Os contidos: tipos, organización, selección, aplicación - As competencias básicas - Métodos, procedementos e recursos. Métodos para o coñecemento do medio. Recursos educativos e materiais curriculares. - As unidades didácticas. O traballo por proxectos - A avaliación: definición e finalidade. Características, tipos e aplicacións no ensino/aprendizaxe.
Unidade 3: As coordenadas espazo e tempo e a formación do pensamento social	<ul style="list-style-type: none"> - A comprensión do espazo e o tempo: a capacidade, experiencia, conceptualización, a medición do espazo e do tempo - O entorno como recurso. A integración nas coordenadas espazo-temporais. O entorno na actualidade - Os valores sociais. A diversidade
Unidade 4: Recursos e materiais didácticos sobre o medio social e cultural	<ul style="list-style-type: none"> - Recursos e soportes. Recursos da aula e do centro escolar. Recursos externos. - Elaboración de materiais didácticos: funcións, clasificación, contexto. O deseño de actividades - As fontes de documentación nas ciencias sociais como recurso.
Unidade 5: Tems formativos para o coñecemento do medio social e cultural de Galicia	<ul style="list-style-type: none"> - Patrimonio cultural. Concepto e aplicación á educación - Introducción ao coñecemento do medio social e cultural de Galicia - Medio e actividade humana - Tems de xeografía, historia, etnografía, etc. de Galicia para o coñecemento do medio - Tems monográficos desenvolto ao longo da historia
Unidade 6. O entorno como recurso.	<ul style="list-style-type: none"> - Coñecemento do entorno inmediato. - O potencial educativo do entorno. - A elaboración de propostas educativas. - O traballo e as actividades en relación co patrimonio cultural do entorno. - A vida cotiá.

Planificación			
Metodoloxías / probas	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	21	4.2	25.2
Actividades iniciais	1.4	0	1.4
Análise de fontes documentais	2.6	7.8	10.4
Presentación oral	1.5	3	4.5
Discusión dirixida	5	7.5	12.5
Saídas de campo	6	30	36
Recensión bibliográfica	3	9	12
Proba mixta	2	44	46
Atención personalizada	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Atendendo aos contidos especificados, as explicacións teóricas referiranse ós contidos básicos que forman a estrutura de cada tema. A partir dos esquemas iniciais e co apoio de documentación específica, irase desenvolvendo a parte teórica dos contidos conceptuais da materia, segundo os contidos especificados.



Actividades iniciais	Antes de iniciar os temas do programa desenvolveranse actividades que permitan coñecer os saberes previos do alumnado respecto ás ciencias sociais, as competencias, intereses e motivacións que posúen para o logro dos obxectivos finais que queremos alcanzar nesta materia.
Análise de fontes documentais	Ao longo do curso, os estudantes terán ocasión de coñecer e manexar moi diversas fontes de información orais, documentais (artigos, capítulos de libros, unidades didácticas extraídas de revistas, libros escolares de texto...), materiais, audiovisuais, páxinas web, etc. Estas fontes utilizaranse tanto como introdución xeral a un tema o como materiais de obtención de información para a construción de coñecementos.
Presentación oral	Os traballos de pequeno grupo serán obxecto de exposición na aula, xa que as facilitan a adquisición das destrezas explicativas fundamentais para o desenvolvemento da profesión de mestres.
Discusión dirixida	Metodoloxía fundamental para poñer en común os contidos traballados na aula e fora dela. Guía os traballos previos e concreta as conclusións e as aportacións dos grupos de traballo.
Saídas de campo	Realizaranse saídas para o coñecemento do medio en relación cos temas traballados na aula.
Recensión bibliográfica	Realizaranse lecturas críticas, que incluírán, resumos e análises, de capítulos de libros, artigos de revistas ou calquera outro tipo de texto.
Proba mixta	Ao longo do curso iranse realizando probas sobre contidos teóricos impartidos nas sesións expositivas e traballados nas interactivas. Estas probas puntuarán ate 10. Realizarase unha proba escrita na primeira oportunidade de avaliación que versará tanto sobre aspectos teóricos tratados na docencia expositiva como nos prácticos das sesións interactivas. Esta proba puntuará ate 50. Teranse en conta aspectos tales como coñecemento dos conceptos fundamentais da materia, corrección e claridade na expresión, capacidade de síntese, capacidade de relación, capacidade de traballo autónomo e en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación oral Recensión bibliográfica	O alumnado recibirá atención personalizada que o oriente na metodoloxía para a realización das recensións bibliográficas e das presentacións orais.

Avaliación

Metodoloxías	Descrición	Cualificación
Proba mixta	Consta de dúas partes: 1. Ao longo do curso iranse realizando probas continuas sobre contidos teóricos impartidos nas sesións expositivas e traballados nas interactivas. Estas probas puntuarán ate 10. 2. Realizarase unha proba escrita na primeira oportunidade de avaliación que versará tanto sobre aspectos teóricos tratados na docencia expositiva como nos prácticos das sesións interactivas. Esta proba puntuará ate 50.	60
Presentación oral	Presentaranse na aula proxectos, esquemas e resultados do traballo do alumnado sobre dos temas tratados na aula, nas saídas ao medio e en calquera das cuestións tratadas na materia.	10
Saídas de campo	Puntuará a asistencia, participación activa e traballo anterior e posterior ás saídas ao medio.	20
Recensión bibliográfica	Terase en conta a dificultade dos textos escollidos e a corrección na metodoloxía aplicada, así como a corrección na expresión escrita.	10

Observacións avaliación



Na avaliación terase en conta a asistencia a clase nas sesións expositivas e a asistencia e a participación activa nas sesións de docencia interactiva. Valoraranse os coñecementos adquiridos, a comprensión e capacidade de síntese, a claridade expositiva oral e escrita e a participación e cumprimento nas tarefas que se encomenden tanto individuais como en grupo.

-Na primeira oportunidade de avaliación terán carácter de NON PRESENTADO aqueles/as alumno/as que non concorran á "proba mixta", e non realizaran as actividades e tarefas encomendadas ao longo do curso que se inclúan nas metodoloxías relacionadas. Por tanto, para ter NON PRESENTADO non poden ter feito actividade ningunha da materia.

-Terán carácter de SUSPENSO aqueles/as alumnos/as que non téndose presentado á "proba mixta" tiveran realizado previamente calquera das outras actividades e tarefas encomendadas ao longo do curso que se inclúan nas "metodoloxías". De superaren as avaliacións destas actividades (que puntúan: 10 "presentación oral"; 20 "saídas ao medio"; 10 "recensión bibliográfica"), conservaráselles a cualificación ate a segunda oportunidade de avaliación.

-Os/as alumnos/as que concorrendo a unha segunda oportunidade de avaliación non tiveran realizado as actividades de avaliación propia e as de avaliación continua, terán realizar esta proba única na que terán que facer fronte a preguntas relativas a aquelas, debendo obter nestas preguntas unha cualificación mínima de 5.0.

-Para superar a materia os/as alumnos/as deberán superar cada unha das dúas partes: proba mixta e a suma das tres probas.



Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - Rodríguez Lestegás, F. (1984.). Didáctica das Ciencias Sociais na Educación Infantil.. Vigo: Ed. Ir Indo. - Prats, J. y Santacana, J. (2009). Ciudad, educación y valores patrimoniales. La ciudad educadora, un espacio para aprender a ser ciudadanos.. Íber, 59, pp. 8-21 - Cooper, H. (2002). Didáctica de la historia en la educación infantil y primaria. . Madrid: Morata. - Hernández Cardona, F.X. (2002). Didáctica de las ciencias sociales, geografía e historia. . Barcelona: Editorial Graó. - Aranda Hernando, A.M. (2003). Didáctica del conocimiento del medio social y cultural en la educación infantil.. Madrid: Ed. Síntesis. - VVAA. (1998). Enciclopedia General de la Educación.. Barcelona: Océano Grupo Editorial - Pluckrose, H. (1993). Enseñanza y aprendizaje de la Historia. . Madrid: MEC ? Ediciones Morata. - Benejam, P. e Pagès, J. (coords.) (1997). Enseñar y aprender Ciencias Sociales, Geografía e Historia en la Educación Secundaria.. Barcelona. ICE-Horsori - Egan, K. (1991). La comprensión de la realidad en la educación infantil y primaria. . Madrid: Morata. - Miralles, P., S. Molina y A. Santisteban (eds.) (2011). La evaluación en el proceso de enseñanza y aprendizaje de las ciencias sociales. . Murcia: A.U.P.D.C.S. - Benejam, P. et al. (2002). Las ciencias sociales: concepciones y procedimientos.. Barcelona: Graó. - Escamilla, A. (2009). Las competencias básicas en la programación de aula: infantil y primaria (3-12 años).. Barcelona: Graó. - Trepal, C-A. (1995). Procedimientos en Historia. Un punto de vista didáctico.. Barcelona: Editorial Graó.
Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none"> - Lisón Tolosana, C. (1971). Antropología cultural de Galicia.. Madrid: Siglo XXI de España Editores - Llano, P. de (1981). Arquitectura popular en Galicia.. Santiago: COAG. - Caamaño Suárez, M. (2003). As construción da arquitectura popular: Patrimonio Etnográfico de Galicia. A Coruña: Colexio de Aparelladores e Arquitectos Técnicos de Galicia - Bas, B. (1983 (2ª ed. 2002)). As construcións populares: un tema de etnografía en Galicia.. Sada: Ediciós do Castro, Cuadernos do Seminario de Sargadelos 44. - VVAA (1991-2008). Galicia. proxectos Hércules.. A Coruña: Hércules de edicións - Otero Pedrayo, R. (1962). Historia de Galiza.. Buenos Aires: Editorial Nós. - Carballo Arceo, L. X (2000). Os castros galegos. . Vigo: A Nosa Terra.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Medio histórico e xeográfico de Galicia e a súa didáctica/652G01029

Materias que continúan o temario

Observacións

É

fundamental a asistencia e participación activa tanto nas sesións maxistrais como nas sesións interactivas, así como en todas as actividades desenvoltas no contexto da materia.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías